

SIPIN SANOMAT

NRO 1 / 2019

Kivennavan Kirjavaisten sukulehti

Sisällys

Puheenjohtajan terveiset	4
Sukutapaaminen Uiskolassa lauantaina 21.9.2019	5
Vuoden 2019 jäsenmaksu	6
Kivennapawiki	7
Jalkapallo	9
Viipurin henki	10
Heinäsiirkka, heinäsiirkka, mene täältä hiiteen	14
Karjalainen ruokaperinne vunuken muistoissa	15
Kun isä pojalleen höylän osti	17
Matkaterveiset perinteiseltä Kivennavan matkalta	19
Matkakertomus: Viipuri-Käkisalmi-Sortavala-Prääsä-Petroskoi-Kizhi	23
Kyläseuran tiedotteet	27
Kuvia Pihlaisten päivistä 2018	28
Kuvia sukutapaamisesta 2018	29

Puheenjohtajan terveiset

Yhdessä on mukavampaa

Viime aikoina on saatu lukea paljon lehtien palstoilta yksinäisyydestä ja yhteisöllisyydestä. Nyt Hämeenlinnassa pidettävän karjalaisten kesäjuhlan aikaan aloin pohtimaan karjalaisten yhteisöjen ja yhdistystoiminnan kasvavaa suosiota. Juuri tuollaisten juhlien aikaan havahtuu huomaamaan kuinka suuri ilo, voima ja yhteenkuuluvaisuus meistä lopulta kumpuaa.

Muistan omasta lapsuudestani kuinka karjalainen sukuni piti läheisesti yhteyttä keskenään. Käytiin paljon kylässä toisissaan, vaihdettiin kuulumisia, muisteltiin menneitä ja pidettiin toisistamme huolta. Pikkuhiljaa elämänmeno vaihtoi kuitenkin suuntaa. Sukulaiset vanhenivat ja lopulta kuolivat, maalta muutettiin kaupunkiin eikä uusi sukupolvi enää ominut samaa karjalaista yhteisöllisyyttä.

Maailma ja elämäntapamme ovat muuttuneet, niin hyvässä kuin pahassakin. Jatkuvan kiireen keskellä ei ole enää aikaa pitää yhteyttä sukulaisiin ja tuttaviiin, mutta silti yhteisöllisyydellä on enemmän kysyntää kuin aikoihin. Onhan maamme täynnä sinkkuja, työttömiä, syrjäytyneitä ja yksinäisiä vanhuksia.

Jokaisen elämässä tulee hetki, jolloin alkaa tuntea kaipuuta olla osana yhteisöä: lähellä ihmisiä, eikä vain ruutuja. Oman suvun aikaisempien vaiheiden tunteminen kiinnostaa yhä useampaa - emmehän voi tuntea itseämme jos emme tunne omia juuriamme. Millaisia olivat aikaisemmat sukupolvet ja miten he elivät elämänsä?

Karjalaiset ovat aina pitäneet yhtä ja mielestäni yhteisöllisyys itsessään onkin yksi karjalaisuuden suola. Johtuipa se sitten historiastamme tai pirskahtelevista geneeistämme, olemme muotoutuneet sopeutuvaksi ja aloitteikkaaksi heimoksi, joka kaipaa aina juttuseuraa.

Yhteisöllisyyttä vaalitaan myös lukuisissa Karjala- ja sukuseuroissa ja -yhdistyksissä kautta maan. Kivennavan Kirjavaisten sukuseuran yksi tärkeimmistä toimintamuodoista onkin juuri sukutapaamiset. Siellä voimme tutustua ja luoda suhteita sukumme jäseniin, saada tietoa suvustamme ja juuristamme. Halutessaan jokainen voi myös osallistua sukuseuramme toimintaan laajemminkin.

Tämän vuoden tapaamisessa valitaan sukuseuralle uusi hallitus. Uusia jäseniä otetaan mielellään joukkoon mukaan. Hallituksen jäsenyys ei vaadi aikaisempaa kokemusta yhdistystoiminnasta eikä se sido liikaa. Iloisella mielellä pärjää kanssamme.

Tervetuloa siis rohkeasti Kivennavan Kirjavaisten sukukokoukseen Hauholle!

Heli Kukkonen

Sukuseuran hallituksen puheenjohtaja

Sukutapaaminen Uiskolassa lauantaina 21.9.2019

Kokouspaikan osoite: Hahkialan Uiskola, Viittakiventie 75, 14700 Hauho

Ilmoittautuminen **la 8.9.2019** mennessä:

Tuire Kirjavainen: tuire.kirjavainen@etela-hameentilikeskus.fi / 050 302 1464

Tapani Kirjavainen: tapani.kirjavainen@pp.inet.fi / 044 222 0241

Osallistumismaksut (sis. aamukahvi, lounas, iltapäiväkahvi ja kokous):

aikuiset:	20€
lapset (alle 12v.):	0€
jäsenmaksu:	10€ (jotka eivät ole pankin tai muuta kautta maksaneet)

Ohjelma lauantai 21.9.2019

9.00	Ilmoittautuminen ja aamukahvi
10.00	Kokous
11.30	Lounas
12.30	Vapaata keskustelua ja sukuseuran ohjelmaa
14.00	Iltapäiväkahvi
15.00	Päätössanat

Kellonajat ovat ohjeellisia.

Sukukirja ja kangaskasseja on myynnissä päivän aikana.

Sukukirja: 30€

Kangaskassi: 7€

Lehti ja kutsu on lähetetty vain osoiterekisterissämme oleville. Kaikki Sipi Kirjavaisen jälkeläiset perheineen ovat oikeutettuja osallistumaan sukukokoukseemme.

TERVETULOA!

Sähköpostiosoitteet:

Keräämme jäsenluetteloomme jäsentemme sähköpostiosoitteita. Ne ovat tärkeitä, koska sukuseuran hallitus informoi jäsenistöä pitkin vuotta esimerkiksi hallituksessa käsitellyistä asioista. Sähköpostin kautta voi nopeasti jakaa tietoa akuuteista sukuseuraa koskevista asioista.

Sähköpostiosoitteet voi lähettää: tuire.kirjavainen@etela-hameentilikeskus.fi

Vuoden 2019 jäsenmaksu

Edellinen vuosikokous päätti jäsenmaksun suuruudeksi 10€/vuosi aikuisjäseneltä ja alle 18-vuotiaan jäsenyys on ilmainen. Jäsenmaksu maksetaan Kivennavan Kirjavaisten Sukuseuran tilille, jonka tilinumero on Osuuspankissa FI 62 5041 0420 0256 29 (504104-225629) ja maksun eräpäivä on 23.8.2019, johon mennessä maksu tulisi tilille suorittaa.

Ilmoita maksun viestiosuudessa, keitä jäseniä maksu koskee ja heidän tarkka osoitteensa. Tällöin voimme päivittää jäsenrekisterimme tiedot ajan tasalle.

Jos vuoden 2018 jäsenmaksu unohtui maksaa, voit hoitaa senkin (10€) samalla pankkiasioinnilla.

Voit toki maksaa jäsenmaksun myös paikan päällä sukutapaamisen yhteydessä.

Jos et ole vielä sukuseuramme jäsen, voit liittyä helposti suorittamalla em. jäsenmaksun ja antamalla tiedot itsestäsi viestiosuudessa tai ilmoittautumisesi yhteydessä tai jollekin hallituksen jäsenelle.

Jäsenmaksun suorituksen helpottamiseksi lehden välissä on pankkisiirtolomake.

<http://www.kivennapa.fi/wiki/>

Pihlainen

Sisällysluettelo [piilota]

- 1 Pihlainen 1930-luvulla
- 2 Pihlainen nyt
- 3 Pihlaisten historiaa lyhyesti
- 4 Pihlaisten muistot
- 4.1 Linkkejä

Pihlainen 1930-luvulla

Pihlainen sijaitsi kirkonkylästä 15 kilometriä luoteeseen, Muolaan ja Valkjärven pitäjien rajalla. Lähimmät kylät olivat Muolaan Jaarila ja Muolaan Karhula. Kivennavan puolella lähimpiin kyliin Rantakylään ja Ahjärvelle oli matkaa, Ahjärvi oli kirkonkylään kuljettaessa matkan varrella, mutta aivan loppumatkassa, Pihlainen oli iso kylä, ennen talvisodan alkamista kylässä oli 73 taloa. Talvisodan syytyessä Pihlaisissa oli taloja 72 ja asukkaita 345.

Pihlainen nyt

Pihlaisten kylä tuhoutui täysin sotien aikana ja nyt se on umpeen kasvavaa peltoa. Vanhaa suomalaista rakennuskantaa ei jäänyt jäljelle mitään. Raunioiden kiviälat koottiin puskutraktoreilla kasoihin. Niitä käytettiin rakennusmateriaalina Punainen lokakuu nimiseen kolhoosiin. Kolhoosin asukkaat tulivat Kirovin alueelta Ukrainasta. Kolhoosi käytti Pihlaisten maita viljelyksiin, mutta jo 1950 kolhoosin tilalle rakennettiin ohjustukikohta.

Pihlaisten kylästä on runsaasti tietoa kivennapawikissä.

Verkossa on merkittävä Kivennapatietouden lähde. Kivennapatietoa on ryhdytty keräämään Mediawiki alustalle. Samalla MediaWiki tekniikalla toimii Wikipedia, internetin vapaan sisällön sanakirja. Verkossa on paljon erikoistietoa jakavia Mediawiki sivustoja ja toimintatapa soveltuu myös yhteisen tiedon keräämiseen ja julkaisemiseen Kivennavasta kiinnostuneille.

Kivennavan kylistä ja suvuista on Kivennapa-wikissä runsaasti tietoa, Pihlaisista paljon tarinaa taloista ja suvuista. Esimerkiksi voidaan tarkastella lähemmin tietoja talosta 55. Wikissä kerrotaan isojaossa 1895 Matti Tahvonpoika Kirjavaisen saaneen 80 ha Alamattilan, 1.15 osan Pekkolanmäen perintötilasta. 1900-luvun alussa isossa talossa asui peräti 8 aikuista, asukkaita yhteensä 16.

Matti Tahvonpoika murhattiin 1903 ja 1908 Ala-Mattila jaettiin 1908 kolmeen osaan. Matti Matinpöika Kirjavainen (s.1870) sai tämän uuden Ala-Mattilan ja rakensi sille talon Pihlaisten kylässä tapahtuneen tulipalon jälkeen. Matti Kirjavainen piti tilaa kuolemaansa asti vuoteen 1915.

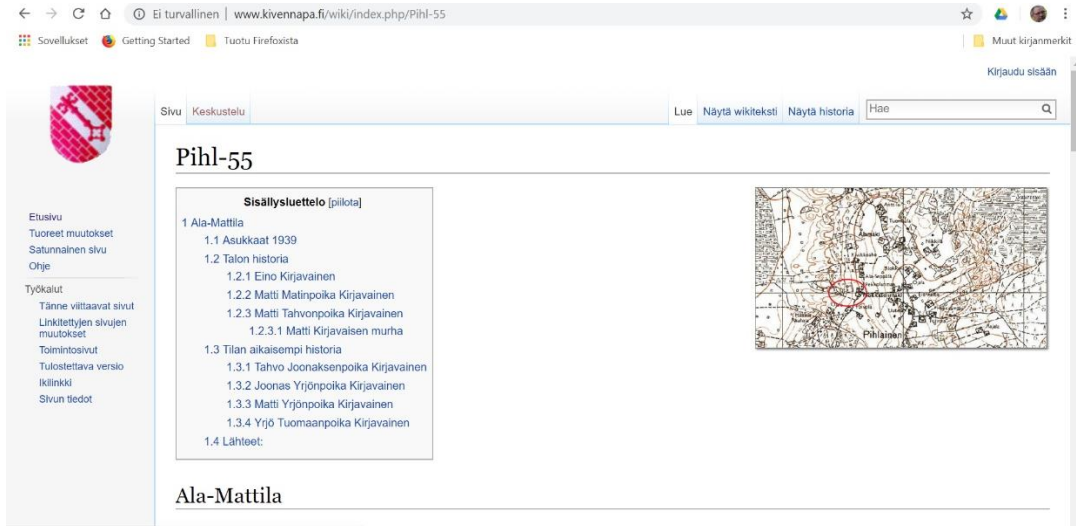
Talon historia kerrotaan 1700-luvulta 1930-luvulle. Ala-Mattilan historia alkaa wikissä aina 1700-luvulta Yrjö Tuomaanpoika Kirjavaisen isännöimästä ajasta.

Wiki tietää Matin lesken Maria Höltän hoitaneen tilaa perikuntineen vuodet 1915-1931. Pojat Toivo ja Eino ostivat 1931 äidiltään hänen osuutensa ja osittain myös sisariltaan. Eino, Martta ja Toivo hoitivat tilaa vuosina 1931-1935. Toivo meni töihin rajavartiostoon ja Martta Viipuriin, jolloin Eino ja vaimonsa Helmi-Siiri ostivat vuonna 1937 Toivolta osuuden tilasta.

Omat tietosivunsa on myös Ala-Mattilasta lohkotuilla Ojalalla (Jooseppi Kirjavainen, Eeva Hölttä) ja Toivolalla (Antti Kirjavainen, Helena Räikkönen). Nämä esitellään kuten kaikki muutkin Pihlaisten talot.

Yleistä Pihlaisten historiaa on selvitetty 1500-luvulta lähtien ja sukuja 1600-luvulta lähtien. Muista Kivennavan kylistä on vaihtelevasti tietoja, kaikista jotakin, ja wiki luonteensa mukaisesti täydentyy hiljalleen. Kuka tahansa voi rekisteröityä käyttäjäksi ja ryhtyä viemään omia tietojaan Kivennapa-wikiin.

Yksi tärkeä sisältökokonaisuus wikissä ovat linkit Kivennavan väestötietohin kansallisarkistossa. Tämä linkkikooste tuo Kansallisarkiston digitaaliarkiston arvokkaat tiedot helpommin löydettäväksi. Käy katsomassa mitä kaikkea pääset kotikoneeltasi näkemään. Wikistä löydät siis kivennapalinkejä ja suoraa wikiin taltioitua kivennapatietoa.

The screenshot shows a web browser window with the URL www.kivennapa.fi/wiki/index.php/Pihl-55. The page title is "Pihl-55". On the left side, there is a sidebar with navigation links such as "Etusivu", "Tuoreet muutokset", "Satunnainen sivu", "Ohje", "Työkalut", "Tänne viittaavat sivut", "Linkitettyjen sivujen muutokset", "Toimintosivut", "Tulostettava versio", "Ikilinkki", and "Sivun tiedot". The main content area has a "Sisällysluettelo [piilota]" section with the following structure:

- 1 Ala-Mattila
 - 1.1 Asukkaat 1939
 - 1.2 Talon historia
 - 1.2.1 Eino Kirjavainen
 - 1.2.2 Matti Matinpöika Kirjavainen
 - 1.2.3 Matti Tahvonpoika Kirjavainen
 - 1.2.3.1 Matti Kirjavaisen murha
 - 1.3 Tilan aikaisempi historia
 - 1.3.1 Tahvo Joonaksenpoika Kirjavainen
 - 1.3.2 Joonas Yrjönpöika Kirjavainen
 - 1.3.3 Matti Yrjönpöika Kirjavainen
 - 1.3.4 Yrjö Tuomaanpoika Kirjavainen
 - 1.4 Lähteet:

To the right of the table of contents is a map showing a geographical area with a red circle highlighting a specific location. Below the table of contents, the heading "Ala-Mattila" is visible.

Digitoidusta aineistosta löydät kirkonkirjat, maallisen vallan väestökirjanpidon, maarekisterit ja muuta alkuperäisaineistoa Kivennavalta.

Jalkapallo

Moi! Mä olen Kokkolan Voitto 13v. Hattulasta. Vaarini oli Kauko Kirjavainen Tommilan talosta. Tätini Tuire Kirjavainen pyysi minua kirjoittamaan jutun harrastuksestani sukuseuran lehteen.

Mä harrastan jalkapalloa. Pelaan Parolan Visassa P14 joukkueessa. Kävin 6-vuotiaana seuraamassa kavereiden treenejä ja sillä tiellä ollaan. Futiksessa on mun mielestä hauskaa ja siellä oppii uusia juttuja. Parasta on tietty kaverit. Meillä on myös mielettömän hyvä valmentaja.

Treenejä on nyt kolme kertaa viikossa. Kesällä osallistutaan Tampereen piirin sarjan peleihin. Pelejä on suunnilleen kerran viikossa. Joskus on turnauksia eli saatetaan pelata monta peliä viikonlopun aikana. Mä pelaan lähinnä oikean laidan keskikenttää. Aiemmin pelasin maalissa. Nyt, kun pelataan täysmittasella kentällä ja oikean kokoisella maalilla, on pidempien poikien paikka olla maalissa.

Talvella treenejä on kaksi kertaa viikossa. Pelataan silloin futsalia. Futsal on jalkapalloa muistuttava pallolaji, jota pelataan pienemmällä kentällä lähinnä liikuntasaleissa. Talvella osallistutaan futsal-turnauksiin. Mä tykkään enemmän tavallisesta futiksesta. Talven jälkeen on juhlaa päästä ulos pelaamaan.

Meillä on hyvät harrastuspaikat Parolassa. Koulujen liikuntasalit ja Parolan tekonurmikenttä. Kotonakin pääsee potkiin. Meidän kylällä on yhteinen harjoitusmaali ja se on nyt meidän pihalla. Koulussa pelattiin myös joka välitunti futista.

Harrastan mä tietty muutakin, kun futista, muun muassa skeittausta, uimista, laskettelua ja pleikkapelejä, sekä temppuilua. Temppuilua harrastan Hämeenlinnan voimisteluseurassa. Siellä opetellaan, esimerkiksi erilaisia voltteja trampoliinilla ja maalla.

Viipurin henki

Viipurin pitkän historian voi sanoa alkaneen marski Torkkeli Knuutinpojan perustamasta linnasta vuodelta 1293. Historia eri hallitsijoiden alaisuudessa on muokannut Viipurin rikkaan kulttuurin ja kasvualueen kehitystä. Kaupunkiin on vuosisatojen ajan muuttanut väestöä eri maista erityisesti kauppayhteyksien ja Pietarin läheisyyden vuoksi. Vilkaana Itä-Suomen keskuksena se on houkuttellut paljon asukkaita muualta Suomesta. Vuonna 1910 Viipurissa ja sen lähialueissa oli jo liki 50 000 asukasta ja talvisodan alkuun mennessä Viipurista oli kasvanut Suomen toiseksi suurin, 82 000:n asukkaan kaupunki. Sinne asettui myös äitini perhe Pihlaisista viime vuosisadan toisella vuosikymmenellä.

Viipuri on elävä arkkitehtuurin museo ja samalla se voi olla muinaistutkijain loputon aarteisto. Tänä Viipurin kulttuurihistoriaa voi tutkia monin tavoin, kuten rakennetun ympäristön tai vaikkapa katujen nimien kautta. Onhan Viipurissa nähtävänä esimerkkejä rakennuksista aina keskiajalta näihin päiviin. Sota ja sodanjälkeinen aika katkaisi asukasmäärän ja rakentamisen kehityksen, mutta samalla pysähtyneisyys säilytti onneksemme autenttista, joskin sodan runtelemaa ja rapistunutta rakennuskantaa. Viipurin kulttuurihistoriasta tuoreena ja hauskana tämän päivän esimerkkinä on sosiaalisessa mediassa runsasta huomiota saanut, kulttikohteeksi kasvanut pallogrilliparveke. Se on Vesiportinkadun ja Karjaportinkatujen risteyksessä, 1799 rakennetun kaksikerroksisen talon kulmaparvekkeella. Pallogrilli on nyt maisemassa, jota aikoinaan sanottiin maamme kauneimmaksi katunäkymäksi.

Viipuri oli ainoa suomalainen kaupunki, jota muurit ympäröivät samoin kuin monia keskieurooppalaisia kaupunkeja. Niiden olemassaolosta meitä muistuttavat vielä kaupungin katujen nimet, kuten Pohjoisvalli, Etelävalli ja muurin porttien ja porttien suojaksi rakennettujen tornien mukaan nimetyt Karjaportinkatu, Vesiportinkatu, Uudenportinkatu, Pamppalankatu ym. (katso mm.: Viiste, Viihtyisä vanha Viipuri, 1943) Näistä torneista Raatitorni on ainoana muurin torneista meidän päiviimme säilynyt. Nyt se, kuten komea kellotorni Könninkelloineen, linnan Pyhän Olavin torni ja nykyisellä kauppatorilla oleva Pyöreä tykkitorni, joka on rakennettu 1547-1550 Karjaportin suojaksi, ovat hyvin kunnostetut ja näkyvät edukseen Viipurin siluettissa ja kaupunkikuvassa.

Viipurin keskiaikaiseen menneisyyteen olisi kiinnostavaa päästä tutustumaan vielä joskus maanalaisista kerrostumista tehtyjen löydösten ja keskiaikaisten rakennusten kellarien, kellarikäytävien ja ”salaovien” kautta. Ehkä käytäväkin Viipurin linnasaaresta kaupunkiin vielä löytyy. Kirjailija Lempi Jääskeläinen,

Kulttikohteena Pallogrilliparveke 1799 rakennetussa talossa Karjaportinkatu 6.

Raatitorni, ainoa jäljellä oleva osa kaupungin muurista.

”Viipurin hengetär”, on tutkimustensa myötä vakuuttunut käytävän olemassaolosta ja mainitsee siitä mm. historiallisessa romaanissaan Kevät vanhassa kaupungissa.

Linna on yksi kaupungin vajaasta kymmenestä jäljellä olevasta keskiaikaisesta rakennuksesta. Viipurissa olivat keskiajalla myös Dominikaaniluostari ja Fransiskaaniluostari, joista Viipurin kadunnimistössä ovat jäljellä Mustainveljestenkatu ja Harmaidenveljesten katu. Jälkimmäinen on sijainnut Karjaportinkadun ja Harmaidenveljestenkadun kulmassa, mutta siitä ei ole enää mitään jäljellä. Dominikaaniluostarin jäänteet kätkeytyvät Maaseurakunnan kirkon, äitini rippikirkon, raunioihin. Neuvostoliiton aikana sähkötarviketehtaana toiminut kirkko tuhoutui lopullisesti raunioksi tulipalossa 1989.

Viipurin katujen nimet ovat vaihtuneet hallitsijoiden ja historiallisten tapahtumien myötä. Esimerkiksi Linnankatu oli ennen vuotta 1929 Katariinankatu. Karjalankatu ennen vuotta 1929 Aleksanterinkatu, vuodesta 1941 vuoteen 1944 Mannerheiminkatu ja sen jälkeen Leningradski prospekt, Linnansilta ennen vuotta 1929 oli Turun silta.

Viipuri oli suuren osan ajastaan linnoituskaupunki. Viipurin linna ja puretut kaupungin muurit, Pyhän Annan kruunun rakennukset, Pantsarlahden bastioni ja Patterinmäen linnoitukset edustavat näitä rakennuksia eri aikakausilta. 1700-luvulla Viipuriin rakennettiin vanhaan kaupunkiin jo paljon kivitaloja asuintaloiksi, kirkoiksi ja hallintorakennuksiksi. 1800-luvun lopulla Viipuri oli jo laajentunut mm. Salakkalahden, Pantsarlahden, Kalevan ja Repolan kaupunginosiin. Kauppatorilta Patterinmäelle avattu Torkkelinkatu sai nimensä Torkkeli Knuutinpojan mukaan ja sen puistoon istutettiin 1871 Lyypekistä tilattuja lemmuksia. Vanhankaupungin monumenttaali rakennusten ohelle alettiin rakentaa koristeellisia asuin- ja liiketaloja varakkaiden saksan-, ruotsin- ja venäjänkielisten liikemiesten toimesta. Viipuriin nousi myös paljon upeita kansallisromanttisia ja jugend-tyylin rakennuksia. Mainittavia niistä ovat esimerkiksi Allan Shulmanin Lallukan sekä Axel Gulde´nin ja Uno Ullbergin Hackmanin graniittiset liikerakennukset 1900-luvun alusta ja monet Torkkelinkadulle ja muualle keskustaan rakennetut Shulmanin liike- ja asuinkerrostalot. Lukuisten funkkisrakennusten myötä Viipurista tuli itsenäisyyden ajalla moderni kaupunki. Esimerkkinä niistä ovat Alvar Aallon kirjastotalo vuodelta 1935, Uno Ullbergin Viipurin Taidemuseon ja Piirustuskoulun rakennus

Pantsarlahden bastionilla vuodelta 1930 ja Tervaniemellä sijaitseva Maakunta-arkisto,1933.
(katso mm.: Petri Neuvonen, Rakennusperinteen seitsemän vuosisataa, 2008.)

Torkkelinkatu ja puisto ovat äitini kertomusten kautta osa minun lapsuuttani. Niihin sisältyivät hänen kertomanaan koko Viipurin ihanuus, auringonpaiste, varjon viilentävä vaikutus ja nuoruuden ystävät. Minulla kesti kauan, lähes näihin vuosiin asti ymmärtää oikein sitä, sekä asioita, joita äiti ja hänen ystävänsä Viipurista kertoivat. Vasta perehdyttyäni hänelle lähetettyihin yli 200 kirjeeseen vuosilta 1935 – 1945, tutustuin paremmin sekä häneen että Viipuriin.

"Kotitalo" Torkkelinkatu 6, Allan Shulmanin 1903 suunnittelema jugendtal.

Äitini ja äitini perhe asuivat

Torkkelinkatu 6:ssa, kauniissa jugend talossa. Hänen työpaikkansa oli vain kivenheiton päässä siitä, Karjalankadulla, Resko&Pakarinen herrain vaatehtimossa. Se oli Karjalankadulla, silloisen Sanomalehti Karjalan ja Hotelli Knut Possen talon vieressä. Äitini vietti Viipurissa koko nuoruutensa. Sodan syttyessä hän oli 25-vuotias ja toimi koko sodan ajan sotilaskotisisarena eri paikkakunnilla. Hän kertoi ajan Viipurissa olleen elämänsä onnellisinta aikaa.

Viipurin retkeilylautakunnan esitteessä vuodelta 1938 kaupunki esitellään katu kadulta nähtävyyksineen ja asiatiedoilla täydentäen, kiertokävelyn tapaan. Kiertokulkua Viipurissa on kuvattu myös äidille sodan aikana lähetetyssä kirjeessä, mutta vähemmän aurinkoisessa yhteydessä:

Samassa paikassa 7.2.40 klo 11.50

Terve Onerva!

Aloittakaamme kiertokulku pitkin muutamia katuja. Se katu jossa Ola asui, se on vähän rikki Olasta mäen alle mammalle päin. Sillä kadulla on kolme tulipalaa. Ja sitten mennään Vilman liikkeen ohi poikki torin. Tulemme kadulle, jossa on teidän koti. Ensimmäinen talo on ehjä mutta toinen niin kuin rikki. Se on se talo jossa on leipomo ja kahvila. Kahvilassa kuoli ? henkeä. Kuulemma siinä kuoli niin monta kun teidän perhettä on Maire mukaan luettuna. Ja sitten se teidän talo. Se on kuin riihen seinästä reväisty ryökäle. Älä vain hermostu Onerva kiltti. Teidän koti on ehjänä, paitsi akkunat ja ovet vähän rikki. Nyt sitä rappukäytävää täytyy kulkea lankkuja pitkin.

Monin Terveisin Kalle

Kalle oli Onervan siskon Mairenen mies. Hän kaatui talvisodassa 1940.

Viipurin linnan museossa on Viipurin suomalaista aikaa esittelevä näyttely. Yllätyksenä meille näyttelystä löytyi kuva lida- mummostani kahden keskimmäisen lapsensa kanssa Punaisenlähteen torilla noin vuonna 1925. Kotiseutumatkamme sai konkretiaa löydön myötä. Siinä olimme nyt me kaikki, viisi sukupolvea samaan aikaan koolla valokuvan välityksellä Viipurin linnassa. Historia paistaa meille kättä täällä 700-vuotta vanhan linnan uumenissa. Kuvassa ovat mummoni lida Konkari, os. Murtonen ja lapsensa Maire ja Martti. Kuvasta puuttuvat äitini, joka on lapsista vanhin, syntynyt 1915, ja nuorin lapsi Markku, joka on ilmeisesti vasta tulollaan.

Viipurissa käynti on minulle ja vaimolleni Sinille käynti Historian aarreaitassa. Sinne on muistoina taltioitu jotain omaa. Nykyisin kirjahyllymme täydentyy kaiken aikaa Viipurista kertovilla kirjoilla. Suuri osa niistä on äitini perua, mutta vuosia hänen kuolemansa jälkeen meillä taas aktiivisessa käytössä. Olemme hurahaneet Viipuriin ja Viipurin henkeen. Viipurin hengetär on sipaissut siivellään meidät mukaansa matkalle ikaikaiseen Viipuriin.

Seuraaviakin polvia näyttää hengetär jo hipaisseen.

lida-mummoni s.1895 Pihlaisissa kuvattuna Punaisenlähteentorilla 1920 luvulla.

Lapseni ja vunukkani, joita kaikkia Viipurin hengetär on siivellään sipaissut.

Teksti: Antti Salokannel

Kuvat: Sini Salokannel

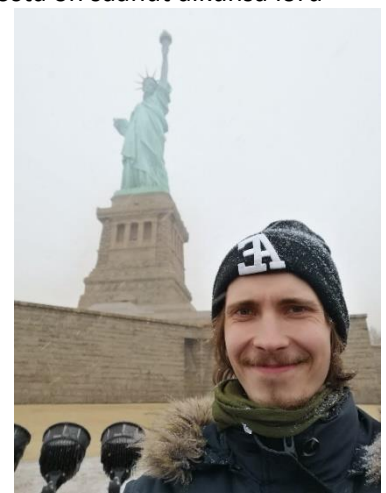
Heinäsiirikka, heinäsiirikka, mene täältä hiihteen

Lähellä Pohjois-Amerikan maantieteellistä keskipistettä sijaitseva Thunder Bay on monille suomalaisille tuttu vuonna 1995 järjestetyistä hiihdon maailmanmestaruuskilpailuista. Mika Myllylän ja Harri Kirvesniemen tähdittämän Suomen hiihtomaajoukkueen saalis kyseisistä kisoista oli nykymittapuulla runsas, 6 mitalia. Hiihtokisojen jälkeen kaupunki on kuitenkin jäänyt suurten kaupunkien varjoon ja suomalaisessa mediassa kaupungin nimi ponnahtaa esiin enää ani harvoin. Suurista järvistä suurimman, Yläjärven, rannalla sijaitseva Thunder Bay on nykyisin tunnettu paitsi kovista pakkasistaan, myös merkittävästä suomalaisvähemmistöstään. Vajaan sadan tuhannen asukkaan kaupungissa asuu vielä nykyisinkin noin kymmenen tuhatta asukasta, jolla on suomalainen alkuperä. Tässä kanadalaisessa kaupungissa asuin vuoden 2019 neljä ensimmäistä kuukautta, opiskelijavaihdossa Pohjois-Amerikan maantiedettä opiskellen.

Thunder Bayn alueelle on saapunut suomalaisia siirtolaisia kolmessa aallossa. Ensimmäisen aallon ”Amerikan kuumeen”, vuosien 1899-1913 välillä yli 200 000 suomalaista ylitti Atlantin valtameren. Toinen aalto seurasi vuoden 1918 tienoilla sisällissodan päätyttyä ja toistaiseksi viimeinen aalto toisen maailmansodan päätyttyä. Sodat olivat monelle keskeinen syy lähteä leveämmän leivän perässä Pohjois-Amerikkaan. Esimerkiksi punaisten jäädessä puun ja kuoren väliin sisällissodan jälkeen, monet päättivät lähteä uudelle mantereelle perustamaan omaa vasemmistolaista ihanneyhteiskuntaansa. Tämä kulttuuri näkyy Thunder Bayssa yhä, sillä suomalaisten siirtolaisten rakentama Työntemppele Bay-kadulla on yksi kaupungin näyttävimmistä rakennuksista. Suomalaiset sosialistit rakensivat omia työväelle suunnattuja tempeleitä ympäri Yhdysvaltoja ja Kanadaa, muun muassa New Yorkin Harleemiin.

Suomalainen kulttuuri on vähitellen hiipumassa, sillä uusia suomalaisaaltoja mantereelle ei ole saapunut enää viimeisen siirtolaisuusaallon jälkeen. Thunder Bayn kaupunkikuvassa suomalaisuus näkyy tästä huolimatta vielä jonkin verran: kaupungista löytyy suomalainen kirjakauppa, lihakauppa, ravintola sekä suomalaisia lahjatavaraliikkeitä. Viimeisessä siirtolaisuusaallossa saapuneet suomalaiset kahvittelevat säännöllisesti Bay-kadun Työntemppeleissä ja vaihtavat kuulumisiaan suomeksi. Suomen kieli ja kulttuuri on kuitenkin vähitellen peittyneissä muilla piirteillä, käsityksen Suomesta sekä suomalaisuudesta ollessa romantisoitunut varsin paljon. Mainio esimerkki suomalaisen ja pohjoisamerikkalaisen kulttuurin sekoittumisesta on kevään aikana järjestetty Pyhän Urhon päivä, joka on saanut alkunsa Yhdysvaltain Minnesotassa 1950-luvun puolivälissä. Pyhä Urho, amerikansuomalaisten vastine irlantilaisien Pyhälle Patrickille, karkotti tarinan mukaan heinäsiirikat suomalaisten viinitarhoilta, josta on saanut alkunsa loru ”heinäsiirikka, heinäsiirikka, mene täältä hiihteen”.

Thunder Bayssa asuviin kanadansuomalaisiin oli todella hienoa tutustua ja heidän kanssaan jutteleminen toi uutta näkökulmaa suomalaisuuteen ja amerikansuomalaisten elämään Kanadassa. Suomalainen kulttuuri on selvästi jättänyt alueelle jälkensä. Vaikka hiihdon maailmanmestaruuskisojen aikaiset mäkihyppytornit ovat rapistuneet 24 vuoden aikana pahemman kerran, suomalaisten alueelle tuoma hiihtokulttuuri on voimissaan. Lappe-niminen hiihtokeskus Thunder Bayssa vetää väkeä kauempaakin ja hiihtolenkin jälkeen on luonnollisesti mahdollisuus käydä saunassa.

Teksti: Janne Kirjavainen, Sipi Kirjavaisen
pojanpojanpojanpojanpojanpojanpojanpojanpojanpojanpojanpoika

Karjalainen ruokaperinne vunukan muistoissa

Mummola oli karjalainen maalaistalo Hämeessä, jossa karjankasvatuksen lisäksi viljeltiin maata ja hoidettiin metsää. Tila ei ollut umpiaidattu, kuten Karjalassa oli ollut. Susivaaraa Hämeessä ei ollut tuohon aikaan tai aitaaminen ei ollut tuolla tapana. Viljojen (ainakin ruista, kauraa) lisäksi viljeltiin perunaa ja hyötypuutarhassa kasvoi paljon kaikenlaista; salaattia, avomaan kurkkua, kaalia, punajuuria ja porkkanoita, mansikoita. Omenoita ja puna- ja mustaherukka- ja karviaismarjoja saatiin oman pihan alueelta. Omavaraistalouteen kuuluivat myös lehmänmaito, erilaiset lihatuotteet; possun- ja naudanliha, kana ja kananmunat ja järvistä pyydettiin kalaa. Metsästä poimittiin marjat, sienet tatit ja rouskut. Naapuriapu kuului myös asiaan muutoinkin kuin heinänteko ja perunannosto aikaan. Paljon oli työtä, mutta ruuanlaittoon tarvittavia aineksia oli hyvin saatavilla. Mummo oli päävastuussa ruuanlaitossa, kun äijä viljeli hevosavusteisesti peltojaan. Myöhemmin hevosen avuksi tuli tietysti traktori.

Alkuaikoina talossa ei ollut sähköjä ja ruuan laittaminen tapahtui puilla lämmitettävällä hellalla ja leivinuunissa. Ruoka varastoitui kellariin tai kylmä- ruokakomeroon, suolaamalla, säilömällä ja käytettiin myös jääkuutioita talviaikaan maidon säilymisen apuna. Mummolassa oli suuri leivinuuni, jonne saattoi laittaa kerralla monenlaisia ruokia. Uunin luokkuosa oli keittiössä ja isompi osa uunia oli tuvassa lämmittäen taloa. En tiedä montako pesällistä puita piti polttaa, kunnes uuni olisi käyttövalmis. En muista sitäkään, miten mummo uunin puhdisti tuhkasta, mutta tuhkaa emme syöneet. Taito sekin, että osasi katsoa sopivan lämpötilan ja ajan piirakoille ja kakuille. Karjalaisen keittokirjan mukaan uunin lämpötilaa mitattiin heittämällä sinne suolaa ja suolan käyttäytymisen mukaan osattiin arvioida sopivuus. Lapsista oli kuitenkin hauskaa, että tuvanpuolella uunin päälle/uuninpankollle saattoi kiivetä, oli se sitten lämmin taikka viileä.

Karjalaiseen tapaan mummo paistoi piirakoita (peruna- ja karjalanpiirakoita), leipää (pääasiassa ruisleipää, pyöreää limppua), uuniruokia (karjalanpaistia/-pottia, perunalaatikkoa, uuniperunoita) isossa uunissaan. Uuni lämmitettiin ruuanlaittoa varten ainakin kerran viikossa. Lauantaina saunan jälkeen maistuvat piiraat ja lihapotti. Jälkiruuaksi oli väskynä- eli rusinasoppaa. Joskus oli myös hedelmäsalaattia.

Maalaistalon ovet olivat aina avoinna sukulaisille, kulkijoille ja vieraille. Aina löytyi jotain pöytään laitettavaa kahvin kera. Kahvinpavut jauhettiin käsin kahvimyllyllä (kuva 3). Mummo leipoi vehnätaikinasta pitkopullaa, pieniä pyöreitä pullia, vehnätaikinalla päällystettyä riisipuuropiirakkaa, kaalipiirakkaa, piimäpiirakkaa (rahka-/ jamaikkapiirakka) ja mustikkapiirakkaa. Piirakoiden päälliset tai reunat hän voiteli kananmunalla ja pisteli haarukalla reikiä piirakoiden päälikanteen. Kermakuorrutettua täytekakkuakin oman kanalan munista saatiin silloin tällöin. Kakkutaikinaan tuli aina vaniljasokeria. Saattoi mummo laittaa vaniljasokeria Hanna-tädin kakkuihinkin.

Ruisleivän taikinajuurta säilytettiin kylmäruokakomerossa puisessa taikinatiinussa/-astiassa, josta sitä otettiin säännöllisesti leivän leivontaa varten. Juuren alkuperää en tiedä, mutta sieltä se aina vaan löytyi, kun leivänteon aika oli. Varmasti mummo hoiti leivänjuurta säännöllisesti ja hyvän perinteen mukaisesti. Mummo leipoi pyöreitä ruisleipiä ja muistan, kuinka ihailin puisella leivinalustalla tapahtuvaa taikinan pyörittämistä oikeaan muotoon. Lapsena sain myös osallistua pyöreiden perunapiirakoiden (potaattikakkara) leivontaan. Päällinen oli perunamuusia ja kuori ruisjauhoista. Haarukalla pisteltiin kuvioita perunamuusiin. Muitakin maalaistalon taitoja siinä sivussa sain oppia ja tutustua, koska olin paljon mummolassa ja myös mummon veljen maalaistalossa. Siellä sain tutustua koivunmahlan keräämiseen koivuista keväisin. Lehmiä oli monta ja poikineen lehmän maidosta (ternimaitoa) tehtiin uunijuustoa.

Muita hajanaisia ruokamuistoja ovat oman maan avomaan kurkut, joita säilöttiin etikkakurkkuina, tilliä, etikkaa, kuumaa vettä. Varmasti mummo teki myös kaaliruokia, kaalilaatikkoa ehkä hapankaaliakin. Läskisoosi, alatoopi, syltty kuulostavat tutuilta, joista ainakin läskisoosia harvemmin nykyään tehdään. Mummon oman maan perunoista tehdyt uuniperunat olivat todella rapeita ja hyviä leivinuunissa kypsyttyään. Perunavelliä muistan tätini tehneen ja sekin ohje löytyy Karjalaisesta keittokirjasta. Valmiita salaatin kastikkeita ei ollut, joten salaatin kyytipojaksi vatkattiin kermaa, etikkaa ja sokeria. Rosollia tehtiin perunoista, punajuurista, porkkanoista, etikkakurkuista ja sillistä. Verilättyjäkin muistan mummon paistaneen, kun sika teurastettiin. Mummo nyppi myös kanan höyhenistä ruuaksi ja ehkä hän joutui myös väntämään kanalta niskat nurin.

Karjalaiset ruuat eroavat eri paikkakunnilla ja eri Karjalan pitäjissäkin. Nimet saattavat olla erilaisia ja tekotavat poikkeavat. Esimerkiksi isänäiti teki Ilomantsissa kukkosia laittaen niihin lanttua ja riisiä. Karjalanpiirakat olivat todella ohutkuorisia ja ne laitettiin uunista suoraan paistinpannulle olevaan vesirasvaseokseen. Hän teki myös kalakukkoa, mitä äidinäiti ei tehnyt ollenkaan.

Karjalaisissa juhlissa oli aina karjalanpiirakoita ja munavoita, rusinasoppaa ja juomana kotitekoista kaljaa. Iloista puheensorinaa, laulua ja puheita.

Karjalanpaisti eli lihapotti (Karjalassa pääasiassa sianlihasta)

Puinen taikinatiinu

Kahvimylly ja takana pieni lettupannu

Lähteet: Pirkko Sallinen-Gimpl Karjalainen keittokirja. Tammi 2009.
Wanhat karjalaiset ruoat fb-ryhmä.

Teksti: vunukka Helena Kurvinen 2019

Kun isä pojalleen höylän osti

Elettiin vuotta 1978 rauhallista maalaiselämää. Olin ollut parisen vuotta ansiotyössä Hauhon kirkolla Ilosen Puutyössä. Kotona tietysti jouduin auttamaan maataloustöissä. Varsinkin kesällä riitti peltotöitä. Siihen aikaan ei ollut nykyajan tehokkaita koneita, tietokoneista puhumattakaan. Pikkupoikana olin jo halunnut puusepäksi. Karjalaiset sukujuuret isän puolelta, työtä pelkäämätön kotikasvatus, ettei Jumala laiskoja elätä. Siinä ohjenuoria alkavalle yrittäjän uralle. Isänihän oli siirtokarjalaisia ja sodan jaloista Kivennavalta Pihlaisten kylästä Hauholle muuttanut. Pihlaisista löytyy vielä talon ja navetan kivijalat (talo 56), jossa he asuivat vuoteen 1930 asti ja siitä taloon 4, josta sitten Hauholle sodan loputtua. Oma koti rakennettiin Hauhontaakse Hauholle.

Näin jostain lehdestä ilmoituksen, olisiko ollut Maaseudun Tulevaisuus, jossa myytiin höyläkoneita. Kone oli sellainen yhdistelmäkone, jossa oli myös jyrinyksikkö toisessa päässä. Tätä oli jo edeltänyt pienen työtilan rakentaminen entiseen kanalaan navetan parveen. Sekään ei silti ollut ihan pieni juttu, koska navetan välikatto oli puuta. Ensin piti tolppittaa navetta, sekä raudoittaa ja valaa välikatto betonista, jotta lattia kestäisi koneita ja olisi paloturvallinen. Siihen menikin yksi kesä muiden töiden ohella.

Mutta siihen höyläkoneeseen, mikä tietysti piti saada. Rahaa ei ollut vielä parin vuoden työajalta paljoa kertynyt, joten isän rahapussiahan siinä tarvittiin. Tehtiin lainapaperi isän kanssa ja lähdettiin ostoksille Tampereelle. Konehan tietysti ostettiin ja paikallinen autoilija sen sitten haki. Yrityksen perustamisessa auttoi serkkuni ja näin oli saatu asiat alulle. Oma koulutukseni kun oli vain kansalaiskoulu, konekirjoitus, kirjanpito ja käsityötunnit, sekä ammattikoulu puusepälinjalla. Näitäkin kaikkia olen kyllä tarvinnut yrittäjän urallani.

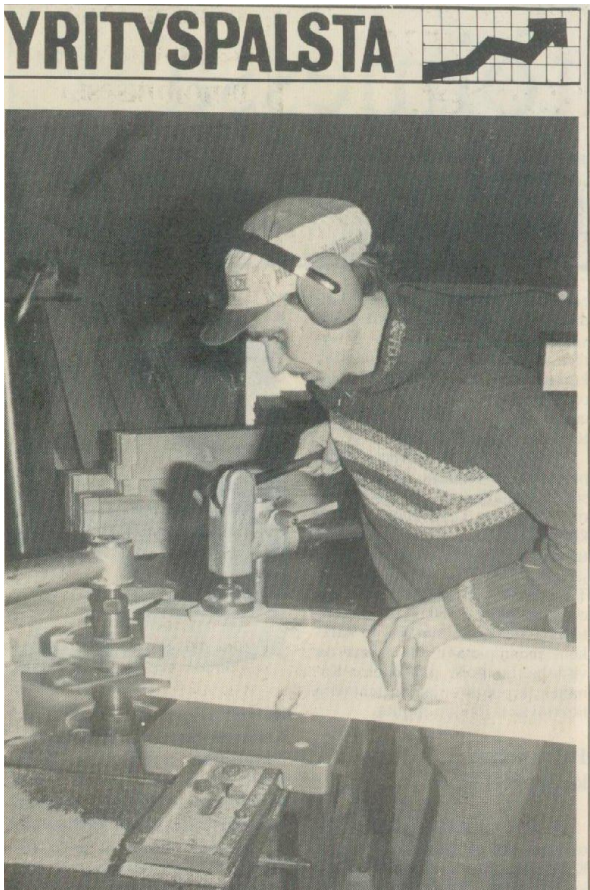
Aluksi tein kaikkea mitä ihmiset osasivat pyytää ja mitä uskoin osaavani tehdä. Voi olla ettei kaikki ihan aina onnistunut, ainakaan kerrasta, mutta jotenkin kuitenkin. Näin mentiin ja jo parin vuoden kuluttua piti palkata ensimmäinen työntekijä. Sitten vuonna 1983, kun veljeni otti maatilaa ja tehtiin sukupolvenvaihdos, piti löytää uusi paikka yritykselle. Hauhon kunnalta löytyikin tontti yrittäjälle silloisen Viittakiven Opiston naapurista. Taas tarvittiin rahaa ja ei muuta kuin pankkiin. Epäilin, että antaisivatkohan tällaiselle urheilijamiehelle lainaa.

Nykyään vastaava ei varmaan lähes rahattomalta edes onnistuisi. Yrityksen myynti oli jotain 150 tuhannen luokkaa vuodessa ja lainaa vaadittiin 500 tuhatta uuteen halliin ja omakotitaloon, jonka rakentaminen oli ehtona tontin ostolle kunnalta. Koneita piti vielä ostaa osamaksulla tämän lisäksi, joten mielestäni riski pankillakin oli aika suuri, vaikka taisi siellä muutama tätieni kerrostaloyksiökin olla lainan panttina. Minulle silloin suoraan myös sanottiin, että "sitten kun teet konkurssin". Kaikesta kuitenkin on jotenkin selvitty ja yritys on ollut pystyssä jo 41 vuotta. Parhaimmillaan töissä oli kesäaikaan 15 työntekijää.

Aika pian alun jälkeen päätuotteiksi ovat muodostuneet ovet ja ikkunat. Parhaimpina vuosina niitä valmistuikin lähinnä mökkeihin 8000 yksikköä vuodessa. Monenlaista muutakin on toki tehty. 1990-luvulla laitureita ja huvimajojakin aina Saksan markkinoille asti. Ikkunoita on mennyt myös Venäjälle, Norjaan ja jopa Israeliin. Pienin ikkuna 15 cm kanttiinsa ja suurin 5,5 m pitkä. Ikkunoita on tehty myös paksuihin seinisiin, kun tehtiin 30 cm syvät karmit Moskovaan, erääseen vanhaan kivitallon. Myös kaiken muotoisia on ollut, pyöreistä 8-kulmisiin.

2000-luvun alusta on myös poikani Antti ollut yrityksen palveluksessa ja yrittäjänä vuodesta 2012 lähtien. Tänä aikana on tietotekniikka tullut kuvioihin voimakkaasti. Poikani on sitä edistänyt. Kuka on innostunut mistäkin, niin kuin Antti tietokoneista, jonka isänsä hänelle osti jo 10-vuotiaana, kuinkas muuten. Nykyään myydään osa tuotteista verkkokaupan kautta. Mutta eläkeikä se kutsuu ja toimintaa on supistettu. Saapa nähdä löytyykö vielä puuseppää, jolla olisi unelmaa. Itselläni ainakin sellainen on ollut ja se on toteutunut.

Vielä palaan siihen höylän oston, että sitä lainaa isälle ei varmaan kokonaan ehkä tullut maksettua, mutta isäni kuitenkin haudattiin oman poikansa tekemässä tammiarkussa ja oman pellon olkien päällä nukkuen. Eiköhän sekin ole kuitenkin jotain.

Teksti: Eläkeläisyrittäjä Viljo Kirjavainen

Matkaterveiset perinteiseltä Kivennavan matkalta

Pihlaisten kyläseura on edelleen jatkanut perinnettä järjestää keväinen kotiseutumatka Pihlasiin. Tänä vuonna matkan ajankohta oli 19.-21.5.2019. Mukana oli 31 henkilöä, joista lähes kaikkien omat tai puolison juuret ovat Kivennavan Pihlaisissa. Matkan konkari oli Aura Kukkonen, jolla on selkeät muistot Pihlaisista. Tällä kertaa mukana oli myös nuorempaa sukupolvea; matkanjohtajana toimineen Jorma Kirjavaisen pojan tyttäret Kiia Kirjavainen 13 v. ja Milla Kirjavainen 6 v. sekä Antti Salokanteleen tyttären tytär Tiitu Salokannel 11 v.

Tällä kertaa majapaikkanamme oli molempina matkaöinä Viipurissa hotelli Viipuri. Tämä osoittautui hyväksi ratkaisuksi. Ensimmäinen matkapäivä kuluikin Viipurissa. Aivan aluksi teimme ”Viipurin tervehdyksen” Tervaniemestä Pietari Suuren patsaalta, josta avautuu kaunis näkymä Viipurin linnan suuntaan.

Lounaan nautimme Torkkelin puistossa sijaitsevassa kauniissa Espilä-ravintolassa. Noudatimme sanontaa ”maassa maan tavalla”, ja söimme lounaaksi borskeittoa smetanalla. Päälle joimme kahvit rahkapullan kera. Lounaan jälkeen oli vuorossa kaupunkikävely Torkkelinpuiston ympäristössä Jorma Kirjavaisen opastuksella. Iltapäivän loppuun jäi vielä vapaa-aikaakin omatoimiseen Viipuriin tutustumiseen tai lepohtetkeen ennen juhlovaa illallista, jonka söimme hotelli Viipurin ravintolasalissa.

Toisen matkapäivän aamuna suuntasimme ensin Kuuterselälle ja sieltä Raivolaan, jossa kuulumme runoilija Edith Södergranin elämästä, ja myös Totti-kissan patsasta moni kävi silittelemässä. Ohjelmaan kuului myös käynti Mainilan peltoaukeilla ja rajajoella, jonne mentäessä pysähdyimme ihailemaan Lintulan tuhoutuneen naisluostarin paikalle kohonnutta uutta luostaria, Pyhän Konstantinin ja Elenan luostaria, joka valmistui 2013.

Polviselän hetkellisen pysähdyksen ja ennen Pihlasiin ajoa oli hetki aikaa eväsostoksille Kivennavan kirkonkylässä, joka on muuttunut täysin niistä ajoista, kun entiset pihlaislaiset asioivat kirkonkylässä. Erittäin runsas loma-asuntorakentaminen on tuonut alueelle paljon vapaa-ajan viettäjiä ja sitä kautta myös kirkonkylän elintarvikeliikkeet ovat muuttuneet täysin nykyaikaisiksi ruokamarketeiksi.

Jo ennen puoltapäivää olimme Pihlaisissa valmiina kyläkävelyyn. Aura Kukkonen joukkoineen suuntasi heti Pekkolanmäelle tuttuihin maisemiin muiden käydessä ihmettelemässä ohjussiilojen jäänteitä. Siiloilta kylämarssi kulki tuttua reittiä pitkin Pihlaisten vanhaa kyläraittia. Tosin Uimilan väki Pirjo Vainio-Lehtosen johdolla oli jäänyt jo omalle paikalleen kaivamaan Uimilan kirsikkapuiden taimia siirrettäviksi kotipihaan muistuttamaan Uimilan lukuisista kirsikkapuista ja niiden makeista marjoista.

Koulun tunnus, K-kirjan koivun kyljessä, oli paikallaan ja Mikko Nykäsen käynti koulun osittain säilyneellä kivijalalla tuotti historiallisen löydön. Mikko löysi nimittäin ruostuneen, mutta historiallisesti arvokkaan, Pihlaisten kansakoulun höyläpenkin rautatapin.

Lähellä Jaarilan risteystä kukki kauniisti juuriversosta yllättäen paikalle kasvanut omenapuu. Kirkkokivi on varma maanmerkki, ja Alamattilan maat sen ympärillä. Ojalan talon kivijalalle kokoontui taas iso joukko matkalaisia pitämään evästaukoa ja perinteisiin tapaan nostimme myös maljan Pihlaisille. Ojalan talon vanha omenapuu lienee syyslajiketta, koska se oli vasta nupulla odottamassa kukkaansa puhkeamista. Sätiojan mustat kivet ovat arvokkaita matkamuittoja. Nytkin niitä taas ojasta kaivettiin kotiin tuotaviksi.

Olimme Pihlaisissa toukokuussa vähän tavallista aikaisemmin ja oli suuret toiveet löytää Murtosenmäeltä merkkejä kivijaloista. Vanha Kallainmäki on kuitenkin niin pusikoitunut, että selvää kulku-uraa ei enää ole,

ja näin kivijalkojen ja Hioppilan saunankiukaan löytäminen oli mahdoton tehtävä. Oli luovutettava ja palattava tulotietä takaisin Sätikankaan tielle ja siitä kirkkokiven ohi takaisin Pekkolanmäelle ja linja-autolle, jossa Joonas-kuljettajamme keittämät kahvit jo odottivat. Kostin kauppa-autokin oli saapunut sopivasti paikalle.

Aura Kukkonen nautti suunnattomasti olostaan aurinkoisessa Pihlaisissa. Hän kuvailikin tunnelmaa ihanaksi ja lämpimäksi, eikä tarkoittanut vain lämmintä ilmaa. Tunnelma oli todellakin kotoinen ja mukava. Moni sai kuulla Auralta vanhoja asioita Pihlaisista. Lopuksi vielä osa kävi katsomassa Mylly-Matin paikkaa Matti Pimiän johdolla.

Vuorossa oli perinteiseen tapaan käynti Kivennavan kirkonmäellä ja Karjalan kunnailla –yhteislaulu sekä yhteiskuvan ottaminen. Kivennapa-seura oli vierailut Ikuisuuden porilla pari päivää ennen meitä ja heidän jättämänsä kaunis atsalea oli kaatunut ja aivan kuiva. Meillä oli jäänyt kahvinkeittoon varattua vettä jäljelle ja matkanjohtajamme elvytti sillä kukan vointia. Takaisin Viipuriin palasimme Summan kautta. Illallisen söimme tämän toisen matkapäivän iltana Espilässä.

Aamiaisen jälkeen oli aika luovuttaa huoneet ja pakata laukut autoon. Matkanjohtajamme opastuksella teimme kaupunkikävelyn Torkkelin patsaalta läpi vanhan kaupungin Viipurin taidemuseolle. Vanhan tuomiokirkon raunioilla oli ilo havaita, että vanhan kellotornin remontti oli saatu valmiiksi.

Tuliaisostosten jälkeen lähdimme vielä tutustumaan Viipurin linnan museoon, jossa toisen kerroksen vanhaa Viipuria -näyttelyssä on mm. esillä suurennettu kuva, jossa Pihlaisissa syntynyt ja nuorena asunut Antti Salokanteleen mummo Iida Konkari o.s. Murtonen on lastensa Maire ja Martin kanssa Punaisenlähteen torilla vuonna 1925 tai 1926. Muiltakin osin tämä vanhaa Viipuria näyttely on erittäin kiinnostava. Myös kolmannen kerroksen Karjalan luontoa ja eläimiä esittävä näyttely on mielenkiintoinen.

Oli aika lähteä kohti tulleja ja kotimaisemia. Tullit sujuivat ripeästi ja Rajahovissa pidetyn ruokataun jälkeen matka kotikonnuille sujui hyvin, mutta Hauholla meitä odotti todellinen kaatosade. Se olikin ensimmäinen sade, joka osui matkallemme.

Kiitos kaikille matkalaisille mukavasta matkasta!

Irma Vilkmán

Kuvia Kivennavan matkalta

Pihlainen 20.5.2018

*Aura Kukkonen, Tuula Ventola, Pirjo Vainio-Lehtonen,
Jan Paakkanen.*

Antti ja Sini Salokannel

*Jooseppi ja Eeva Kirjavaisen jälkeläisiä Ojalan talon kivijalalla: Jorma Kirjavainen, Riitta Ojala, Ritva Nurkka,
Kiia Kirjavainen, Miikka Kirjavainen ja Milla Kirjavainen.*

Mikko Nykänen ja höyläpenkin tappi

Kirkkokivellä Maaret, Oula, Tiitu ja Antti Salokannel

Terveiset Kivennavalta!

Matkakertomus: Viipuri-Käkisalmi-Sortavala-Prääsä-Petroskoi-Kizhi

Kesäkuun 2018 Karjalan matkalla esitetyn toiveen pohjalta Pihlaisten kyläseuran puheenjohtaja Jorma Kirjavainen oli huolellisesti valmistellut viiden päivän matkan Petroskoihin ja Kizhin saarelle asti. Tämä matka toteutettiin 3.-7.6.2019. Mukana oli 26 henkilöä, ja kuljettajana toimi kokenut Karjalan matkojen kävijä Veijo Pyysalo.

Ensimmäisenä matkapäivänä Venäjän puolelle päästyämme ja perinteiset Viipurin Veikkojen ostokset tehtyämme pysähdyimme ensin Tienhaaran taistelujen muistomerkillä, Kasakkakivellä. Tervaniemessä saimme kuulla matkanjohtajan selostusta Viipurin kohtaloista vuosien saatossa, samalla kun voimme ihailia kauniita Viipurin linnasalmen maisemia sireenien kukkaloistossa ja tuoksuissa. Laskeuduimme alas linnan sillalle ja hiljaiseen kävelen linnansillan maisemien myötä Torkkelin patsaalle ja vielä vanhan tuomikirkon raunioille ”surujen muistomerkeille”.

Olikin aika siirtyä lounaalle ravintola Espilään. Täältä matkamme jatkui kohti Muolaata, ”pääpuolustuslinjan” bunkkereille, jonne Kostin kauppa-auton palvelutkin olivat saapuneet. Tiedossamme oli matkantekoa viivyttävät valtatie tietyt Pyhäjärvellä, siksi matkamme kulkikin Tiurin muinaislinnan raunioiden kautta, ja matkalla saimme kuulla Vuoksen suurvirran juoksun uskomattoman rajuista muutoksista ihmiskäden aiheuttamina, kuten Taipaleenjoen synnyn.

Käkisalmissa meitä odotti ensin Laatokan kaste eli rohkeimmilla oli mahdollisuus uida Laatokassa ”Pitkän hiekan” rannalla. Moni meistä halusikin tämän virkistävän Laatokan kasteen. Käkisalmen kiertoajelun jälkeen majoituimme keskustassa entiseen suomalaishotelli Korelaan. Yhteisen illallisen jälkeen oli helppo tutustua toriympäristöön, puistoon ja upeaan uuteen puistobulevardiin. Nämä kaikki olivat heti hotellimme ikkunan alla.

Aamulla lähdimme kohti Sortavalaa, ja nyt olimme saaneet oppaaksi ja tulkiksi Paavon. Pian ylitimme Karjalan tasavallan rajan, vaikka uuden moottoritien tietyt hetken matkaamme hidastuttivatkin. Jaakkiman aikoinaan mahtavan kirkon raunioilla oli hetken tauko. Kirkon oli suunnitellut Carl Engel 3000 kuulijalle, mutta 1977 kirkko tietoisesti tuhouttiin. Aivan kirkon vieressä kasvaa ikivanha mänty, ja sen vieressä on muistolaatta, ja siinä kerrotaan Elias Lönnrothin keränneen lyyrisiä runoja paikkakunnalta. Sortavalassa oli aluksi kaupunkikierrros osin bussilla ja osin jalan, hieman vapaata aikaa, jonka jälkeen siirryimme ravintola Piipun pihaan yhteiselle lounaalle.

Matka jatkui kohti Petroskoita. Pian olimme taas Laatokan rannoilla, nyt maisemistaan kuuluisalla vuonomaisella Kirjavanlahdella, ja olihan sen rannalle pysähdyttävä juuri apteekkari Jääskeläisen maankuulun huvilan kohdalle. Jänisjoki pauhasi voimalla Läskelän voimalaitoksen kohdalla ja voimalaitoksen turbiineissa. Vielä hetki matkantekoa, ja oli tauon paikka Impilahdessa ”Murheen ristillä”, kuvanveistäjä Leo Lankisen vaikuttavalla patsaalla teksteineen. Se on omistettu talvisodan molempien osapuolten uhreille, erityisesti Kitilän suurmotissa kaatuneille.

Ohjelmaamme kuului poikkeama Kinnermäen karjalaiskylään, joka on nykyisin Karjalan tasavallan kulttuurihistoriallinen suojelukohde, karjalaiskylä aidoimmillaan. Kokkolan kylän paikkeilla tupsahti karhu eteemme tielle aivan bussin lähietäisyydelle, mutta kolarin vältimme. Edes Irman jatkuvasti valmiustilassa oleva kamera ei ehtinyt välähtää, niin nopea kontion tienylitys oli. Myös toisen karjalaiskylän, Prääsän, maisemien katselu kuului ohjelmaan, ja pian saavuimmekin Petroskoihin, ”Äänislinna”, jossa pikaisen kiertoajelun päätteeksi majoituimme vanhaan suomalaishotelli Pohjolaan, joka täyttää tänä vuonna 80

vuotta, ja oli erittäin siistissä kunnossa. Hyvän sijaintinsa vuoksi moni ehti vielä piipahtaa kaupungille ja viereiseen nykyaikaiseen isoon ostoskeskukseen ennen illallista.

Kolmas matkapäivä oli varattu Kizhin saarimatkalta. Sinne lähdimme Petroskoin satamasta kantosiipialuksella. Matka lähes tyynellä Äänisellä kesti reilun tunnin. Kizhin saari on kuuluisa puukirkoistaan ja se on Unescon maailmanperintökohde. Paikallisen oppaan johdolla kiersimme saaren mielenkiintoisissa rakennuksissa. Pääkirkon kunnostus on juuri valmistunut, mutta sisustaminen valmistuu vasta ensi vuonna. Upean kirkkolauluesityksenkin saimme kuulla kylän talvikirkossa. Pääkohteemme Kizhi karjalaisperinteinen oli kyllä käymisen ja näkemisen arvoinen.

Neljäntenä matkapäivänä ajoimme aluksi Sortavalaan kauniiden joki- ja järvimaisemien myötä. Sotavalassa oli mahdollisuus valita käynti taitelija Kronid Gogolevin näyttelyssä tai kiivetä Kuhavuorelle ja nähdä kuuluisa Sortavan laululava. Piipun pihassa söimme jälleen lounaan, ja nyt kohti Kurkijokea ja siellä Elisenvaaran asemalle, jossa 20.6.1944 aseman suurpommituksessa myös räisäläläisten evakuointijunan matkustajina olleista 600 evakosta ainakin 151, nämä lapsia, äitejä ja vanhuksia, kokivat kohtalonsa tässä Suomessa eniten siviiliuhreja vaatineessa pommituksessa ja suoranaudessa teurastuksessa. Nuo 151 on tunnistettu menehtyneeksi. Enemmänkin saattoi olla, ja lisäksi ainakin saman verran haavoittuneita. Tuolla 16 raiteen ratapihalla on pommituksen maastomuotoja edelleen havaittavissa.

Viimeinen majapaikkamme oli Kiviniemessä hotelli Losevo, aivan vuolaana virtaavan Vuoksen läheisyydessä. Illallisen jälkeen kävimme vielä ihailemassa juuri valmistuneita siltoja ja kosken kuohuja jalankulkijoille rakennetulta väylältä.

Oli koittanut viimeinen matkapäivä. Ensimmäisimmekin suuntasimme Rajajoelle ja sitten Mainilan laukausten peltoaukeille, ja tämän jälkeen Polviselän kautta Kivennavalle kirkonmäelle. Jälleen kajahti komeasti ”Karjalan kunnailta” –yhteislaulu. Paluumatka kulki Kamenkan sotilaskasarmien katselmusten ja Summan komentobunkkerin kohdan pysähdyksen myötä Viipuriin.

Viipuriin saavuimme jo ennen puoltapäivää. Oli aika ostaa vielä puuttuvia tultiaisia, vaikka monen kassiin oli jo kertynyt monenlaista tultiaista matkan varrelta. Vielä jakauduimme ryhmiä kunkin mielenkiinnon mukaan. Osa lähti matkanjohtajamme johdolla käymään Torkkelin puistossa ja Alvar Aallon kirjastossa. Osa tutustui omatoimisesti Viipuriin ja vielä löytyi ryhmä, jonka tarkoitus oli kiivetä remontista valmistuneeseen Viipurin linnan torniin, mutta sen aukioloaika ei suonutkaan tätä mahdollisuutta.

Sujuvasti selvisimme pitkältä matkaltamme takaisin Suomeen. Pidimme ruokatauon Rajahovissa. Ja loputkin kotimatkasta Hämeeseen sujui mukavasti ja kaikki pääsivät turvallisesti lähtöpysäkeilleen.

Tällaisen pitkän ja monivaiheisen matkan järjestäminen on aina suuri haaste, mutta kaikki sujui erinomaisesti ja matkalaiset vaikuttivat tyytyväisiltä matkan antiin. Olihan tällä matkalla monta kohdetta, joissa ei juuri kukaan ollut ennen käynyt, ja näin tämä matka avasi näköaloja koko Karjalan alueelta.

Irma Vilkmán

Kuvia Petroskoin matkalta

Tällä sivulla kuvia Kizhiltä.

Pääkirkko ja talvikirkko

Matkanjohtajamme Jorma Kirjavainen

Koko saari on kaunista perinnemaisemaa.

Marina-oppaamme kertomassa Kizhin tsasounista. Kuuntelimme kellotapulista kirkonkellojen soittoa.

Äänisen rannalla Petroskoissa.

Vuoksen kuohuja ihailmassa Riitta Ojala, Merja Ojanen, Ritva Nurkka ja Raili Kaikkonen

Kyläseuran tiedotteet

PIHLAISTEN PÄIVÄT HAUHOLLA su 25.8.2019

Pihlaisten Päivät pidetään perinteiseen tapaan sunnuntaina 25.8.2019 klo 11.30 alkaen Hauhon kirkonkylässä, seurakuntatalolla, joka on Hauhon kirkon vieressä. Tervetuloa muistojen poluille ja maisemiin, kuin myös tuttuja tapaamaan.

KYLÄSEURAN KARJALAN MATKAT

Kyläseuran järjestelyillä on ”kotiseutumatkoja” Kivennavalle ja Pihlasiin toteutettu jo vuosikymmenten ajan. Kun ensi kerran ”mahduin” matkalle, oli majapaikkana Ahijärven metsähotelli Ahijärven rannassa. Sieltä teimme koko päivän retken Pihlasiin. Bussi jätti meidät ”Mylly-Matin tien ja betonitien” risteykseen, ja palasi pikaisesti paikalta pois. Matkalaiset, minä siinä mukana, puolestaan marssivat maantien levyistä hiekkatietä puolisen tuntia Kirkkokivelle, ja sieltä kukin omille poluilleen ja tutuille kivijaloille. Päivän päätteeksi kuka mitäkään polkua pitkin valitsi paluutiensä noutopaikalle. Taisi olla kolmas yritys, kun ensikerran mahduin mukaan. Tuolloinhan seuraavan matkan paikkavarausten oli tapana täytyä jo Pihlaisten paluumatkalla. Suurin osa matkalaisista oli tuolloin heitä, jotka olivat Pihlaisissa asuneet ja eläneet, ja heille Pihlaisten polut, purot, pihat ja niityt olivat tuttuja, entisiä arkielämän ja leikkien paikkoja. Heillä oli aina tarinoita kerrottavana nuoremmille niin kylän elämästä, paikoista ja oloista, ja kerrottavaa riitti pitkästi aina koti-Suomeen vietäväksi.

Viimeisen vuosikymmenen myötä sukuhaara kerrallaan ovat menettämässä tai jo menettäneet tarinoiden kertojansa. Nuorilla riittää kiinnostusta sukujensa juurille Kivennavalle ja Pihlasiin, mutta kerran tai pari tehtyä retkeä pelkästään metsittyville Pihlasiin poluille, niityille ja katoaville kivijaloille monesti riittää, varsinkin jos tarinoiden kertojat puuttuvat. Jo muutamana vuotena Pihlaisissa poikkeamisen lisäksi kotiseutumatkoihimme on sisällytetty myös Karjalan kannaksen tunnetuimpia matkailukohteita Pietariakaan unohtamatta, ja laajemman kohdetarjonnan myötä riittävä kiinnostus Karjalaan, Kivennavalle ja Pihlasiin on tehnyt mahdolliseksi sen, että kyläseuran matkoille on löytynyt riittävä määrä halukkaita ainakin vielä toistaiseksi.

Kevään 2020 MAHDOLLINEN KARJALAN MATKA *) toteutetaan, mikäli riittävästi halukkuutta löytyy, viikolla 20, siis aikavälillä 11.5. – 17.5.2020. Matkan ohjelmaluonnos esitellään mm. Pihlaisten Päivillä ja Kirjavaisten sukuseuran syksyn kokouksessa, mutta tässä viitteitä matkaohjelman tulevasta sisällöstä. Matkan noutoreitti kuten ennenkin: Hämeenlinna - Hattula-Hauho-Tuulos-Lahti.

1. Matkapäivä: Suomesta ensimmäiseen majoituspaikkaan. / Viipuri tai Losevo

2. Matkapäivä: Majoituspaikasta Kivennavalle valinnaisohjelmille.

Pihlasiin halukkaat viedään Pihlaisten puomille 4 -5 tunnin ajaksi, ja muiden kanssa toteutetaan kohdekierros Kivennavan Terijoen alueilla, minkä jälkeen ”pihlaislaiset” haetaan muun ryhmän mukaan, sitten Kirkonmäelle ja Polviselän kautta yöksi Pietariin.

3. Matkapäivä: Päivä Pietarissa : Mahdollisesti (Faberge- museo / Kanavaristeily / Kirkko Veren päällä / Kesäpuisto) joitakin näistä tai vastaavaa. Vapaata aikaakin on jätävä.

4. Matkapäivä: Paluu Pietarista rantatietä – Terijoen- Koiviston kautta Viipuriin, jossa vain pysähdys.

*) viikonlopun ruuhkapäiville matkakohdepäiviä ei sijoiteta.

Tervetuloa mukaan!

Pihlaisten kyläseura / Jorma Kirjavainen / 14.6.2019

Kuvia Pihlaisten päivistä 2018

Aira Meronen, Aura Kukkonen, Kyllikki Tanila ja Anssi Murtonen.

Heikki Kirjavainen, Pentti Kirjavainen

Kalevi Hyytiä

Kari Kirjavainen, Eija-Riitta Kirjavainen

Pekka Lehtonen ja Pirjo Vainio-Lehtonen

Sini Salokannel, Jorma Kirjavainen, Eila Lempinen ja Irma Vilkmán

Riitta Ojala

Raino ja Lea Puranen, Laura Murtonen

Kuvia sukutapaamisesta 2018

Hahkialan Uiskola 8.9.2018

Anna Kirjavainen, Minna Kirjavainen, Jorma Kirjavainen

Pirkko Hyytiä, Aira Meronen, Sini ja Antti Salokannel

Helena Kurvinen, Marita Korhonen

Pekka Kirjavainen, Kalevi Hyytiä

Esko Kirjavainen, Tapani Kirjavainen

Sini Salokannel, Helena Kurvinen, Reino Kirjavainen, Aira Meronen

Juha-Pekka, Kyllikki, Arja ja Jorma Tanila

Heli Kukkonen, Leila Kirjavainen, Marita Korhonen

Sipin Sanomat

Julkaisija: Kivennavan Kirjavaisten sukuseura